

## 2. TEOLOGIA I DUCHOWOŚĆ MONASTYCZNA W EPOCE PATRYSTYCZNEJ (Sekcja Patrystyczna, Tyniec, 19-21 IX 2017)

Laudacja ks. prof. dr. hab. Franciszka Drączkowskiego  
na cześć Jubilata – ks. prof. dr. hab. Bogdana Czesza

**Przewielebny Księżu Profesorze,  
Dostojny Jubilate!**

Bliski sercu i myśli Księdza Profesora Klemens Aleksandryjski pisał, że Boski Pedagog jest godny naszego zaufania, bo został ozdobiony trzema najpiękniejszymi darami: mądrością, życzliwością i autorytetem (por. *Paedagogus* I 97, 3). Proszę pozwolić, że te słowa odniosę do Księdza Profesora i jako jego przyjaciel wyrażę nimi moje najwyższe uznanie i gratulacje z okazji 70. rocznicy urodzin. W całym pracowitym życiu i przebogatej działalności Księdza Profesora spletają się nierozłącznie wątki związane z posłannictwem kapłana, nauczyciela, teologa i człowieka. Chyłąc czoło przed dostojnym Jubilatem warto poświęcić nieco uwagi jego wybitnej i nieprzeciętnej osobowości, w wyżej wymienionych aspektach.

**1. Kapłan i nauczyciel.** Usiłując odnaleźć i określić nadrzędną i wiodącą linię postępowania i działalności Księdza Profesora Czesza, nie trudno zauważyć, że była nią bezgraniczna służba i całkowite oddanie Bogu i Kościołowi Chrystusowemu. Ksiądz Profesor wszystkie swoje osobiste ambicje i aspiracje życiowe całkowicie podporządkowuje aktualnym potrzebom Kościoła. W pełni jawi się jako człowiek Kościoła, który bez wahania podejmuje wszystkie powierzone mu funkcje i zadania. Ta gotowość i dyspozycyjność ujawnia się już u progu jego działalności, po zwieńczeniu doktoratem studiów rzymskich. Po powrocie do kraju przejmuje wykłady z patrologii i języka łacińskiego w Papieskim Wydziale Teologicznym w Poznaniu, a także w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Gorzowskiej w Gościkowie-Paradyżu oraz w Wyższym Seminarium Duchownym Ojców Karmelitów Bosych w Poznaniu. Zajęcia te łączy paralelnie z obowiązkami duszpasterskimi wikariusza w rodzinnej parafii Matki Boskiej Bolesnej w Poznaniu.

Dalszym rysem charakterystycznym Księdza Profesora Bogdana Czesza jest stałe dążenie do poszerzania swych horyzontów naukowych. Przejawem tego jest odwaga badawcza z jaką ciągle wychodzi poza ramy własnego środowiska naukowego oraz aktywny udział we wszystkich ważniejszych imprezach naukowych, organizowanych zarówno w skali krajowej jak i ogólnościowej. Ksiądz Profesor wielokrotnie uczestniczył w Sympozjach Patrystycznych w Rzymie, organizowanych przez Instytut Patrystyczny „Augustinianum”, w czasie których pięciokrotnie wygłaszał referaty. Należy do grona specjalistów, którzy w latach 1974-1975 opracowywali w Rzymie założenia organizacyjno-programowe tych Sympozjów. W 1987 roku uczestniczył w X Międzynarodowym Kongresie Studiów Patrystycznych w Oxfordzie. Wygłaszał referaty na Uniwersytecie Jana Gutenberga w Moguncji (1986), na Uniwersytecie Navarry w Pampelunie (1992), w czasie Kongresu Patrystyczne w Melbourne (2000). Prócz tego brał udział w niemal wszystkich sympozjach patrystycznych, które po 1976 roku odbywały się w Polsce. Na wielu z nich wygłaszał referaty, przewodził sesjom i panelowym dyskusjom. Jest również organizatorem kilku sympozjów

organizowanych przez Zakład Teologii Patrystycznej na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Warto też dodać, że Ksiądz Profesor Czesz od początku lat 80-tych ubiegłego stulecia kieruje seminarium magisterskim i doktoranckim. Pod jego kierunkiem zostało napisanych 120 prac magisterskich oraz 10 rozpraw doktorskich. Ksiądz Profesor Bogdan Czesz jest również cenionym rekolekcjonistą. Prowadził liczne serie rekolekcji dla kapłanów z całej Polski, także dla Episkopatu Polski (2014).

**2. Teolog.** Ksiądz Profesor Bogdan Czesz znany jest przede wszystkim z tego, że w swych badaniach koncentruje się głównie na zagadnieniach z zakresu pneumatologii i eschatologii Ojców Kościoła. Należy jednak dodać, że w swych wystąpieniach i publikacjach wychodzi daleko poza ramy patrystyki, sięgając po problematykę związaną z innymi dziedzinami teologii, w tym w szczególności sakramentologii, chrystologii, eklezjologii, liturgiki, mariologii oraz hagiografii. Z powodzeniem podejmuje liczne próby przeszczepienia założeń teoretycznych teologii na grunt pastoralny, aplikując jej principia do potrzeb dydaktyki i liturgii Kościoła. W ten sposób Ksiądz Profesor Czesz przez swą twórczość naukową i popularno-naukową, wpisuje się w tak bardzo dziś ceniony i eksponowany nurt teologii kerygmatycznej. Cechami wyróżniającymi Księdza Profesora Czesza, związanymi z formą i tematyką podejmowanych badań, są: wszechstronność i kreatywność. Nasz Jubilat nie trzyma się kurczowo kostycznych schematów ani nie powiela utartych szablonów lecz tworzy każdorazowo własne i oryginalne wizje i koncepcje, oparte na logicznych zasadach i starannych osobistych przemyśleniach. Warto też zaznaczyć, że nasz Jubilat posiada jeszcze jedną wielką zaletę charakteru, rzadko spotykaną wśród uczonych, którą jest *docilitas*. Ucząc innych, sam usiłował ciągle uczyć się od innych. Celem pogłębienia znajomości eschatologii i pneumatologii patrystycznej odbywał podróże naukowe między innymi do Chevetogne (Belgia), gdzie odbywał konsultacje naukowe z o. Emanuelem Lanne, do Bari (Włochy) celem zapoznania się z działalnością tamtejszego Instytutu Teologii Ekumeniczno-Patrystycznej i tematami powstającymi na nim prac – głównie pod kierunkiem o. Salvatore Manna – z dziedziny pneumatologii patrystycznej, do Salonik (Grecja), gdzie w bibliotece Patriarchalnego Instytutu Patrystycznego zapoznaje się z literaturą prawosławną dotyczącą pneumatologii patrystycznej oraz odbywa konsultacje z prof. Teodorem Zissisem.

**3. Człowiek.** Kto po raz pierwszy spotyka Księdza Profesora Czesza i nawiązuje z nim rozmowę, bezwiednie ulega zniewalającemu wręcz urokowi jego osobowości. Składa się na to wiele czynników. W pierwszym rzędzie fakt, że Ksiądz Profesor z postawą szacunku i życzliwej uwagi dla rozmówcy, potrafi po mistrzowsku łączyć pełną kurtuazji uprzejmość. Można bez przesady powiedzieć, że z całego jego sposobu bycia oraz zachowania emanują wartości wyrosłe na gruncie ideału chrześcijańskiej *humanitas*. Szukając odniesienia do wzorców biblijnych można bez ryzyka przesady stwierdzić, że Księdzu Profesorowi Czeszowi udało się wcielić w życie Pawłowy program formacyjny, zwięźle zarysowany w piątym rozdziale listu do Galatów (5, 22). Wśród wyliczonych tam dziewięciu stałych dyspozycji moralnych, warto wymienić przede wszystkim te, które w postawie i zachowaniu Księdza Profesora Czesza są szczególnie czytelne i rozpoznawalne. W życiu codziennym liczą się te postawy, które regulują i budują relacje międzyludzkie, nacechowane często konfliktami i napięciami.

Nawiązując do katalogu Pawłowych cnót, należy stwierdzić, że cechą która szczególnie wyróżnia Księdza Profesora Czesza, jest wielkoduszność, μικροθυμία, określana przez niektórych jako „cierpliwość” czy też „wyrozumiałość”. Dalszą cnotą, którą się Ksiądz Profesor wyróżnia czy nawet wręcz celuje, jest uprzejmość, χρηστότης, określana też jako „szlachetność” czy „łaskawość”. Niemniejszą rolę w życiu naszego Jubilata, w jego postawie i zachowaniu, odgrywała łagodność, πραύτης, określana też jako delikatność czy skromność. Równie w stopniu nieprzeciętnym, Ksiądz Profesor wypracował w sobie dwie dalsze dyspozycje moralne, jakimi są: dobrość – ἀγαθωσύνη oraz opanowanie – ἐγκράτεια.

Wyżej wyliczone zalety oraz inne wspaniałe przymioty serca i umysłu, które trudno tu wprost wymienić, współtworzyły wybitną i fascynującą osobowość Księdza Profesora, która jak światło słońca wszystkich przyciągała oraz budziła nieklamany zachwyt jego uczniów oraz uznanie współkolegów. Posiadając takie bogactwo duchowe, Ksiądz Profesor był nieustannie ukierunkowany na dobro współbraci w Chrystusie, na ich wzrost duchowy, intelektualny oraz moralny. Dzięki takiej postawie każdy kontakt z Księdzem Profesorem ubogacał innych oraz napełniał radością i chrześcijańskim optymizmem. Ksiądz Profesor Czesz zawsze wierzył w dobroć i szlachetność swych bliźnich i traktował ich zawsze z wielką życzliwością, niekiedy o wiele większą niż by na to zasługiwali.

Należy też dodać, że w całym swym zachowaniu i sposobie bycia, tak w relacjach urzędowych jak i prywatnych oraz towarzyskich Ksiądz Profesor tworzył wokół siebie pogodną atmosferę niezmaconego spokoju. Nigdy nie spieszył się. Miał czas dla siebie i dla innych, co w dzisiejszej dobie powszechnego zagonienia, należy uznać za przymiot wyjątkowo piękny. Wymienione wspaniałe cechy charakteru, na przestrzeni wielu lat, w różnej formie i różnych okolicznościach ujawniały się i dochodziły do głosu, ukazując zawsze wzorcową i urzekającą osobowość naszego Jubilata, Księdza Profesora Bogdana Czesza. Można śmiało powiedzieć, że w naszym otoczeniu trudno byłoby znaleźć kogoś drugiego, który by tak jak Ksiądz Profesor wyróżniał się kurtuazją i wytworną kulturą bycia, nacechowaną wielkodusznością, uprzejmością, dobrocią, łagodnością i życzliwością, wyrosną na gruncie autentycznej miłości chrześcijańskiej.

### **Drogi Jubilacie!**

#### **Przezacny i Drogi naszym sercom Bogdanie!**

W dniu dzisiejszym stajemy przed Tobą pełni podziwu, uznania i miłości. Życzymy Ci, byś zawsze otaczany był szacunkiem, wdzięcznością i miłością Twoich uczniów, współpracowników i kolegów po fachu. Niech Dobry Bóg, któremu tak wiernie i pięknie służyłeś przez całe Twoje pracowite życie, błogosławi Cię i wpiera, niech darzy czerstwym zdrowiem i długim życiem. Podsumowaniem Twojej całej działalności i postawy życiowej niech będą słowa Klemensa Aleksandryjskiego:

„Miłość nie szuka swego,  
ale rozlewa się na braci,  
o nich się trwoży,  
dla nich mądre szaleństwa popelnia” (*Quis dives salvetur* 38, 1).

Ks. prof. dr hab. Franciszek Drączkowski  
Tyniec, 20 września 2017 r.